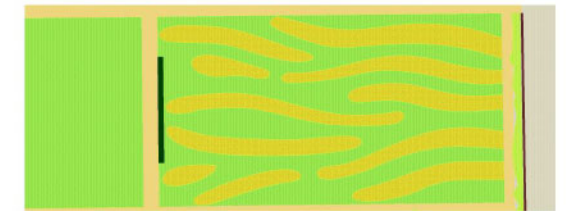


de Oranjerietuin in het park Vordenstein te Schoten



'natuurkunst'

Thema 'Natuurkunst'

Ambities voor de oranjerietuin

In onze fel verstedelijkte regio is het belang van 'natuurrijke' inrichting van tuinen en parken voor het ecologisch netwerk niet te onderschatten. De soortenrijkdom ligt dikwijls hoger in wijken met veel tuinen en parken dan in landbouwgebieden. Stilaan begint de aanleg van natuurrijke tuinen en parken ingang te vinden mede dankzij de campagne rond Harmonisch Park en Groenbeheer, maar zeker ook door het jarenlange werk van verenigingen zoals Velt en Natuurpunt. Veel educatieve tuinen met als thema 'milieubouw en natuurtechniek' zijn er niet in Vlaanderen. De natuurtuin de Kiewit in Hasselt en de Groene Long te Kuurne zijn er voorbeelden van. Bij onze noorderburen vinden we echter veel heemtuinen waar de bezoeker kennis en ervaring via medebeheer en rondleidingen kan vergaren rond natuurrijke inrichting. Aan de hand van landschaps'fragmentjes' krijgt hij er een beeld van de dynamiek en de processen rond verschillende biotopen.

Nergens wordt echter het thema Kunst aan Natuur gekoppeld. De oranjerietuin in het park Vordenstein te Schoten lijkt ons bijzonder geschikt om dit thema '**Natuurkunst**' vorm te geven. De ommuurde oranjerietuin met de atmosfeer van kweekbedden en horticulatuur krijgt met dit thema een hedendaagse vertaling: eigentijdse en kunstzinnig aangelegde patronen maar met de natuur als dynamiek. Verschillende grondsoorten waarop bloeirijke kruidachtige vegetaties ingezaaid worden geven aan de bezoeker een beeld van de rijkdom die ze in hun tuin kunnen verwachten. Met gestuurde waterhuishouding in afgesloten bakken kunnen verschillende uitgangssituaties nagebootst worden. Bezoekers krijgen tips mee om in tuinen met de dynamiek van de natuur te werken op een kunstzinnige manier.

Via multimedia technieken kunnen de verschillende ontwikkelingsstadia van de kruidachtige vegetaties in beeld gebracht worden en kan informatie verstrekt worden over aanleg en beheer. Multimedia laat ook toe om de link te leggen naar de ontstaansgeschiedenis van het Park Vordenstein, het beheer van het park en bijkomende thema's rond gelaagdheid en opbouw van tuinen met boomlaag, stuiklaag en kruidlaag. Thema's zoals autochtone soorten kunnen boeiend zijn. Langsheen het toegangspad tussen de parking en de ommuurde oranjerietuin kunnen streekeigen soorten aangeplant worden. Ook het thema van waterinfiltratie dat nu zeer actueel wordt kan via multimedia educatief uitgelegd worden en de kansen voor natuurontwikkeling die daarbij ontstaan kunnen visueel voorgesteld worden.

Het educatief inhoudelijk programma voor deze multimedia opstelling zou door de afdeling Bos en Groen samen met Velt en Natuurpunt kunnen uitgewerkt worden. Het gebouw van de oranjerie leent zich bijzonder goed voor het organiseren van activiteiten en lessenreeksen door verenigingen zoals Velt en Natuurpunt...

Participatie van bewoners die reeds sinds 2001 betrokken worden bij het beheer is bijzonder boeiend binnen dit educatief programma. De moestuin willen we in dit opzicht zeker behouden; weliswaar in een duurzame vorm: biologische groententuin met oude en minder bekende groentenrassen. Een kleine 'ruilbeurs' voor bewoners en geïnteresseerden kan gerust in dit kader plaatsvinden.

Aansluitend willen we een zone met formele aanleg voorbehouden voor eenjarige en voor een jaarlijks wisselende tentoonstelling (tulpen, dahlia's, pioenrozen,...)

Multidisciplinair ontwerpteam

Tijdens het ontwerpend onderzoek hebben we andere disciplines aangesproken: Architettura (architectenbureau) voor o.a. de lui-fel en Visual Dimension bvba voor de multimediatechnieken en het beeldend verhaal daarbij. Fris in het Landschap zal dan ook bij verdere uitvoering deze 2 partners mee opnemen in het ontwerpteam.

Verder vinden we het aspect communicatie gedurende het proces zeer belangrijk. Fris in het Landschap heeft in haar team een communicatie deskundige.

In het project St.Baafskouter – Gent, hebben we de bewoners betrokken bij het planproces.

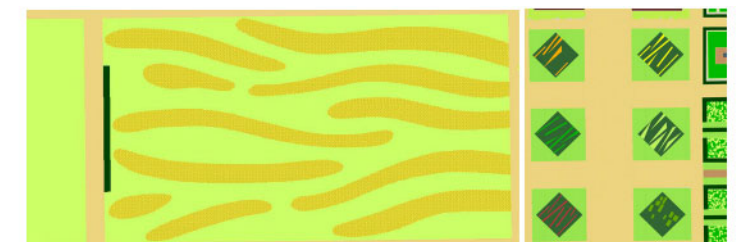
Bvb. Tijdens een buurtwandeling doorheen het plangebied waar een aantal panelen stonden met schetsen hoe wij het toekomstige park zagen, waren er 200 bewoners aanwezig!

Architettura bvba

Scandinaviëstraat 149 9000 Gent
Telefoon : 09 329 05 74 - Fax: 09 329 05 74 - thierry.lagrange@architettura.be + patrik.steels@architettura.be
website: www.architettura.be
ir. Arch. Thierry Lagrange, zaakvoerder
ir. Arch. Patrik Steels, zaakvoerder

Visual Dimension bvba

Gieterijstraat 3
9680 Maarkedal
Tel 055 30 31 00 - Fax 055 30 31 04
Daniël Pletinckx, zaakvoerder



de Oranjerietuin in het park Vordenstein te Schoten

sterkte-zwakte beeldkwaliteitanalyse - potenties , kansen



het toekomen:

- nu een desolaat pad
- belevingswaarde en beeldkwaliteit verhogen door:
- **info** aan andere zijde parking
- herstel Engelse landschapsstijl
- aanplanting losse **bomengroepen**
- toegang via monumentaal hekwerk!



opladen van toegangsweg: prettig leerpad!

- aanleg van **wadi**
- **struweel** aan de bosrand
- verjonging van bomenbestand
- **info** over verschillende vegetatietypes over beheer, gelaagdheid, autochtone soorten...



eerste blik binnen de muren

- sterke **assenstructuur** van hoofdpad
- mooie zoom met hooilandstrook en fruitbomen
- 'slordige' randen van de thematische tuinen
- nood aan info bij het binnenkomen
- belang van visuele begeleiding door **hagenstructuur**



statige oranjerie met serres

- gebouw is hoofdaccent van de oranjerietuin
- uitgelezen plek voor **info** en tentoonstellingen
- voorplein met parterres is krachtig, ... maar liever een hedendaagse invulling: gazonparterre te versnipperd
- uitzicht op parkrand: hekwerk vrijhouden



moestuin met geometrische bedden

- plek met meest **authentiek** karakter!
- bewonersparticipatie als troef behouden
- restanten van leifruit!
- nood aan afspraken met gebruikers
- optie: bijzondere of '**oude**' groentenkweek
- verhoogde bedden zou passend zijn



huidige thematische tuinen

- hoofdstructuur witte tuin met hagen is sterk
- invulling kruidentuin is wanordelijk
- **waterelement** (fontein) kan passen bij kruidentuin
- we missen een krachtige rand
- te grote verscheidenheid aan verhardingen
- betere verbinding naar de serres



watertuin en insectenheuvel

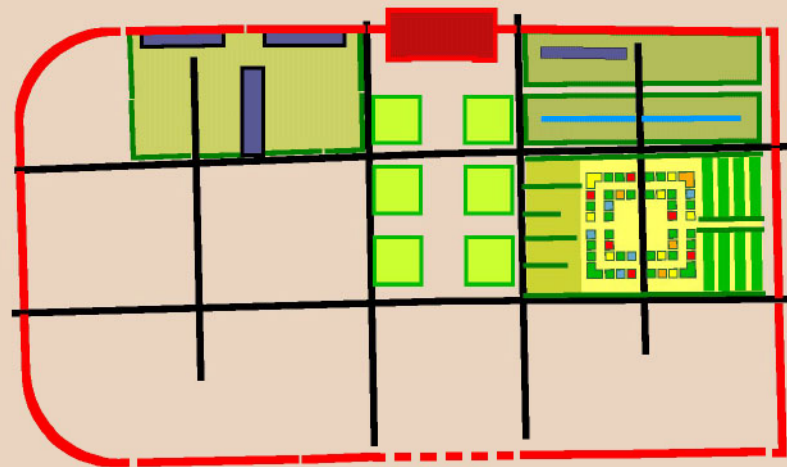
- thematuinen te los in oranjerietuin
- gestructureerd ruimtegevoel gaat verloren
- de tuinen sterker **afbakenen (hagen)**
- huidige hoge grassen verbergen de ommuring
- padenstructuur niet hiërarchisch
- orthogonale padenstructuur verderzetten
- waterbassin als boeiend gegeven behouden

'natuurkunst' en de directe omgeving

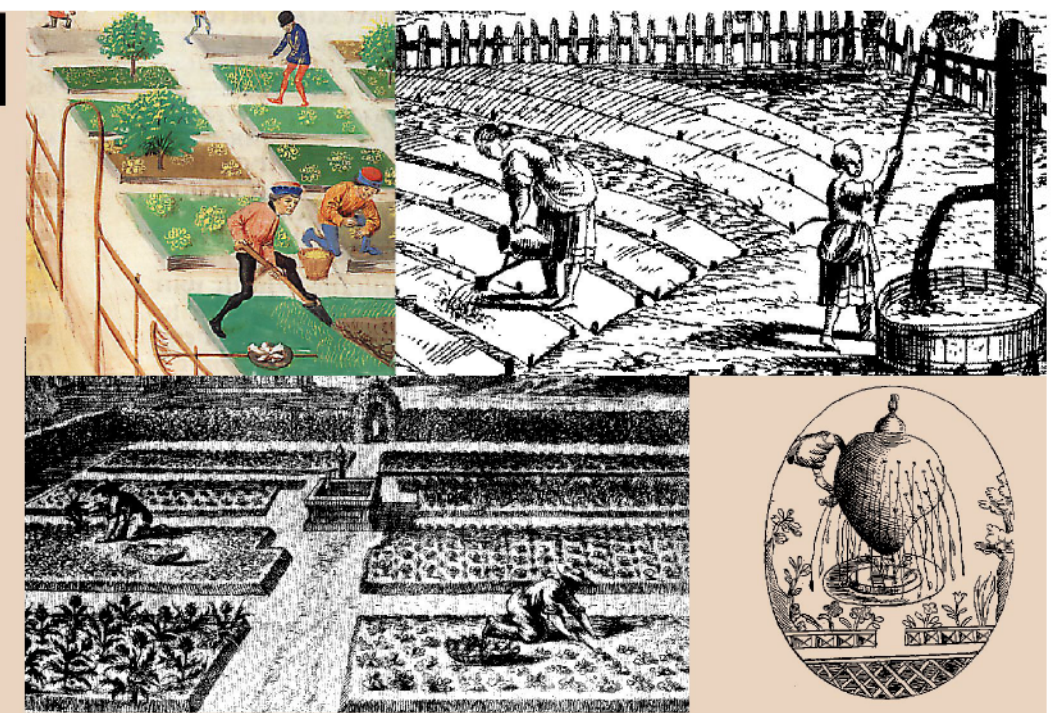


1. uitgangspunt: geschiedenis

het verhaal



- oranjerie en muur: geklasseerd monument
- onderdeel van een landschappelijk aangelegd kasteelpark
- ommuurd is: privacy ('de afgeschermd wereld) en gunstig microklimaat
- verzamelen en tentoonstellen vreemde soorten
- kweken/horticultuur
- formeel patroon: assen en bedden
- water: irrigatie, bevoeiing
- moestuin en leifruit
- haagstructuren



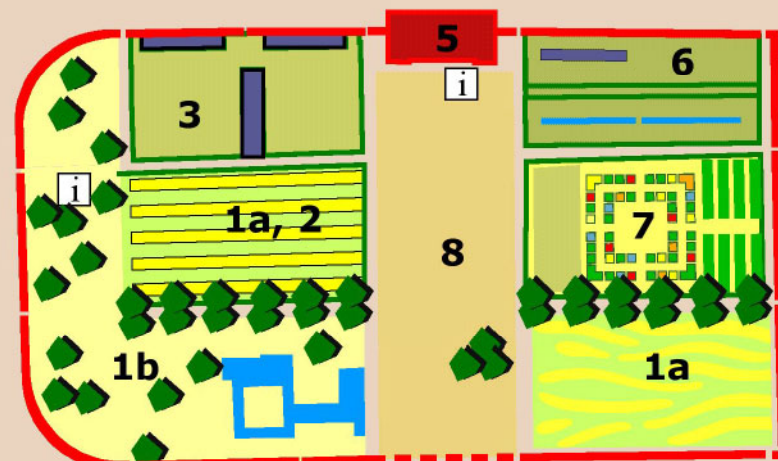
2. ambitie: ecologie en hedendaags



1. verschillende bodemtypes
2. + gestuurde waterhuishouding: bevoeien, drainage, waterbekken
3. ecologische staalkaart:
 - a. wetenschappelijk geordend ,
 - b. kunstig,
 - c. landschappelijk
4. bollengrasland en boomgaard (o.a. wilde soorten)
5. hedendaagse vertaling van historische patronen



3. ambitie: tentoonstellen, educatie, participatie



educatie

1. verschillende grondsoorten
 - a. geordend
 - b. landschappelijk: bollengrasland en boomgaard
2. tonen van drainage- en bevoeiings technieken
3. nutstuin: o.a. geurende -, verfplanten, kruiden,
4. info: multimediatechnieken **i**
5. cursussen, lezingen van o.a. Velt in Oranjerie

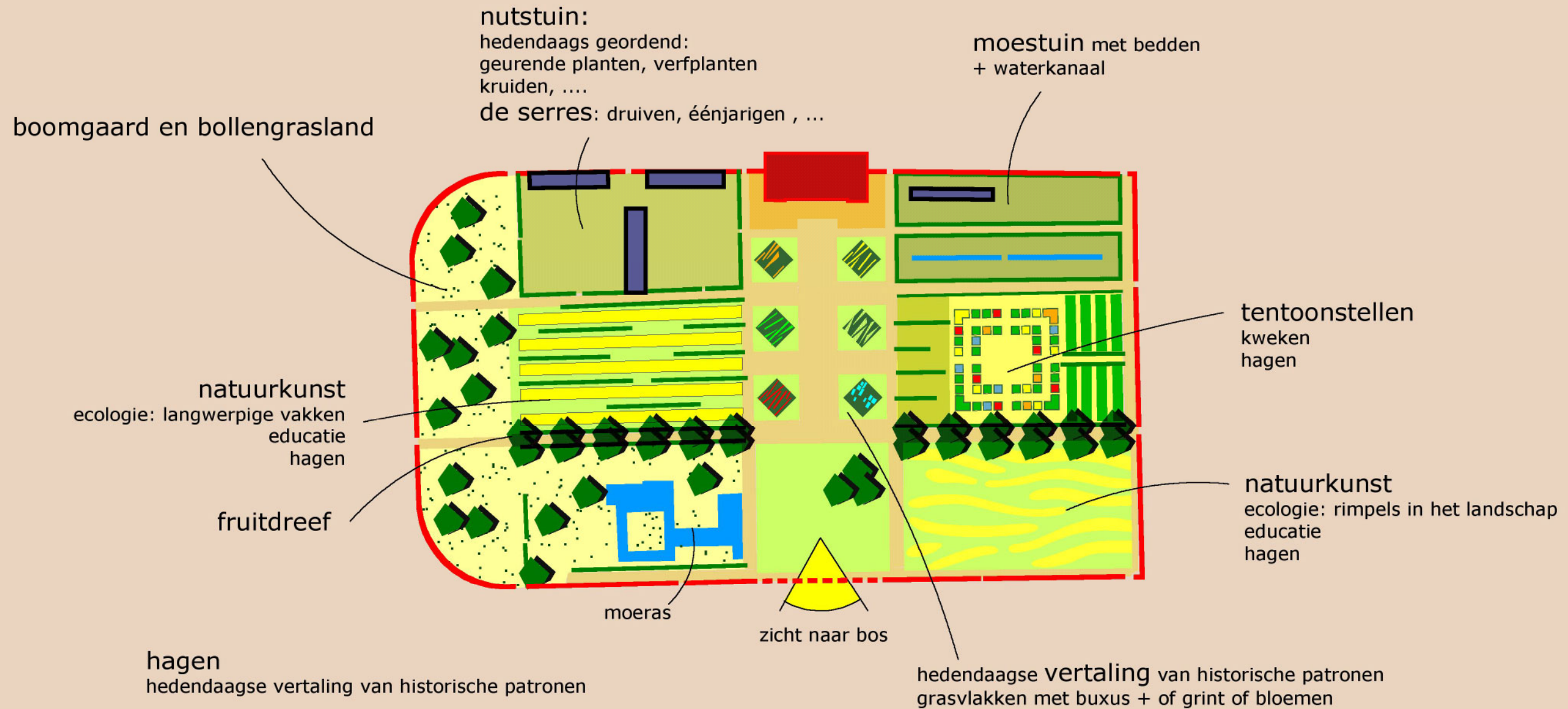
participatie

6. moestuin: ouderwetse manier van kweken, biologisch
7. bollen, pioenrozen, eenjarigen, kweekmethoden,
8. markt: verkoop groenten en bloemen



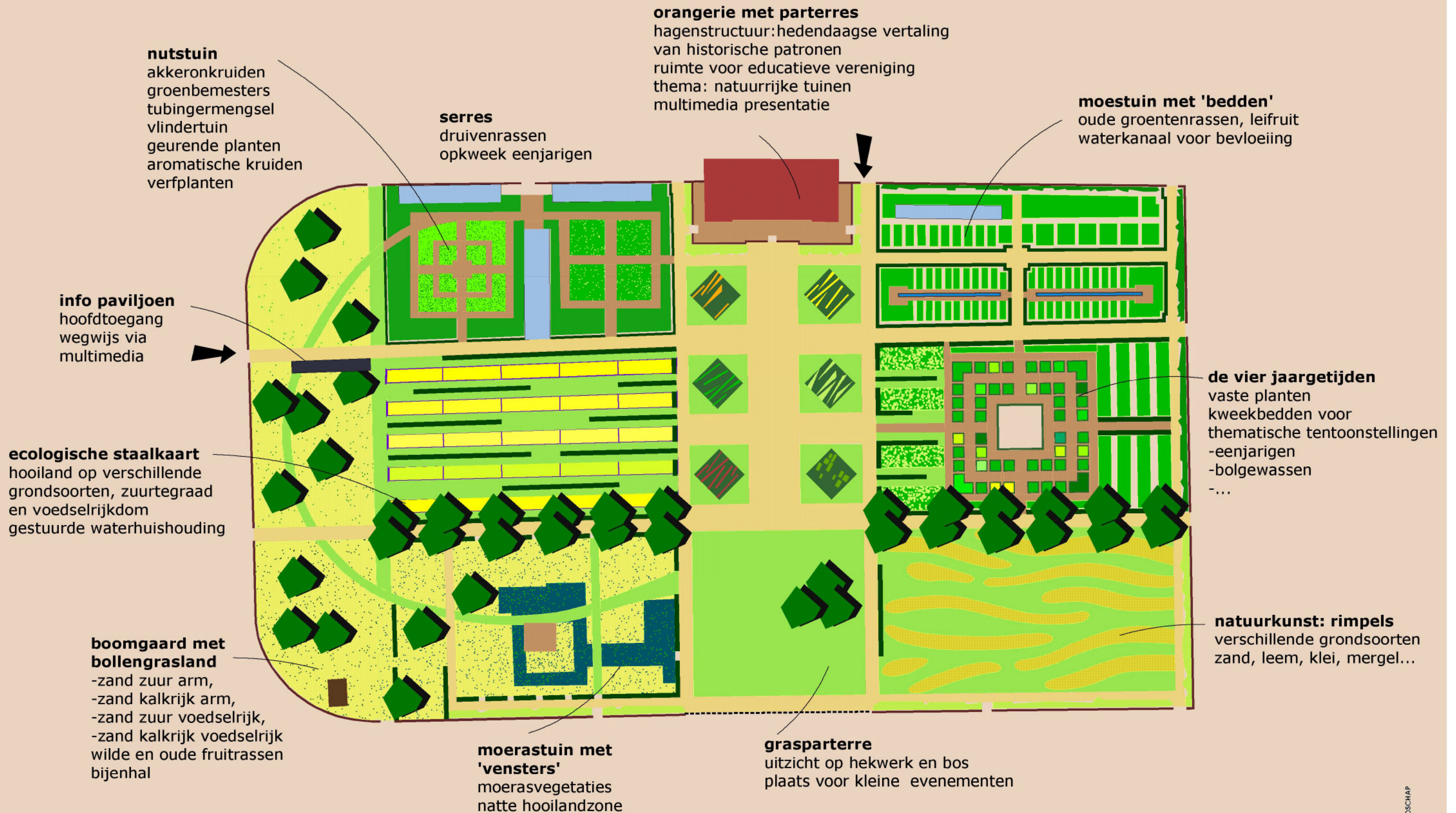
het verhaal

4. het resultaat, **de** ambitie: 'Natuurkunst'



concept oranjrietuin 'Natuurkunst'

een ontwerpend onderzoek



schets oranjerietuin 'Natuurkunst'

een ontwerpend onderzoek



Multimedia technieken

Paviljoen en oranjerie

Het multimediepaviljoen bij de hoofdingang is bedoeld voor de individuele bezoeker en bestaat uit een of meerdere interactieve aanraakschermen met ingebouwde computer. De opstelling bij de oranjerie waar groepen een uitzicht hebben over de verschillende delen van de tuin zal uiteraard zonder paviljoen gebeuren en moet geschikt zijn voor een twintigtal mensen (één klasgroep). Hier wordt naast een interactief aanraakscherm ook een groot scherm voorzien waarop de bezoekers, wanneer in groep, kunnen meekijken. Ook geluidsversterking moet worden voorzien zodat een volledige groep de multimediatoepassing kan volgen. In de wintermaanden kan deze opstelling binnen in het gebouw opgesteld worden.

Hardware

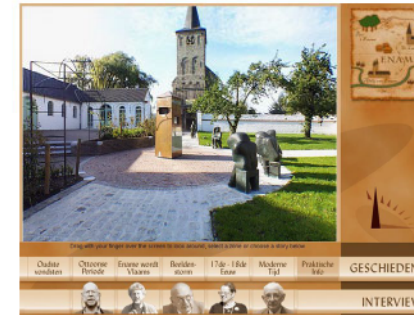
De hardware bestaat uit een aanraakscherm, een ingebouwde computer, een groot scherm en bijhorende geluidsversterking. Het aanraakscherm is geschikt voor buitengebruik, en heeft, wanneer het buitenlucht gebruikt voor interne koeling, speciale voorzieningen tegen condensatie van vocht. De glasplaat van het aanraakscherm is gewapend en bestand tegen krassen. Het verdient aanbeveling om de computer te integreren met het aanraakscherm, computers met geïntegreerd aanraakscherm voor inbouw in buitentoepassingen zijn commercieel beschikbaar. Dit gecombineerd aanraakscherm/computer wordt best ingebouwd in een inox behuizing, die een vorstbescherming bevat. Deze behuizing kan worden opgehangen tussen inox kolommen of ingebouwd worden in de draagstructuur van het paviljoen. De computer wordt door een tijdschakelaar automatisch afgeschakeld gedurende de nacht en automatisch herstart 's morgens. Er moeten voorzieningen getroffen worden dat gebruikers niet kunnen tussenkomen in de opstart- en afsluitfase van de computer. Het extra scherm laat toe dat een groep meekijkt naar de multimediapresentatie. De schermen zijn geschikt voor buitenomgeving, voldoende groot (minimaal 28 inch diameter), kunnen van het type CRT of LCD zijn, bevatten vorstbeveiliging en automatische degaussing (indien CRT) en worden opgehangen in de hoogte. De ophanging is diefstalbestendig. Alle onderdelen van de kioskhardware moeten bestand zijn tegen buitenomstandigheden en waar nodig de nodige bescherming hebben tegen vorst en condensatie. Uitvoering in materialen die eenvoudige verwijdering van graffiti toelaten is gewenst. Alle aanraakbare onderdelen zijn geaard, en het paviljoen waarin de hardware wordt geïntegreerd heeft de nodige bliksemafleiding. Alle zichtbare onderdelen hebben de nodige vandalisme- en diefstalbestendigheid. Het aanraakscherm heeft een mechanische afscherming die sluit wanneer de computer wordt afgesloten (zie boven), beveiligd door een geluidssignaal. Dit afsluiten van het scherm wordt zodanig uitgevoerd dat het mechanische afsluitmechanisme niet kan worden geblokkeerd. Daarnaast heeft het paviljoen de nodige beveiligingsmaatregelen, zoals verlichting die automatisch aangestoken wordt bij beweging gedurende de nacht.

Software

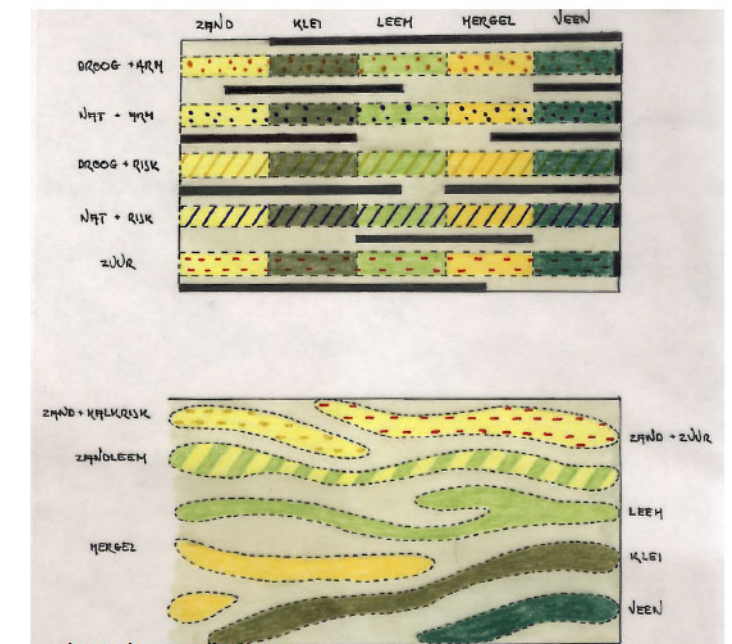
De multimediatoepassing moet geschikt zijn voor een ruim en divers publiek, als aparte bezoeker of als groep, en moet in staat zijn zich aan te passen aan de interesses en niveau van het publiek. We stellen hierbij voor om een systeem van interactieve verhalen te gebruiken. Zo kan de gebruiker van één van de moestuintjes zijn verhaal vertellen over de kweek van bv. de Kardoen: een oude groentensoort. Er kan info gegeven worden over verschillende tuinen, bijv. de hooilandjes op verschillende grondsoorten, met een panorama-zicht tijdens de vier seizoenen, waarin interactief planten en teeltwijzen kunnen aangeklikt worden. De verhalen zijn onderling verbonden zodat de gebruiker, indien gewenst, meer achtergrondinformatie krijgt over mogelijke aanleg en onderhoud in zijn eigen tuin of over een bepaalde plant die op het beeldscherm verschijnt. Het gebruik moet intuïtief een eenvoudig zijn, en moet het gebruik van uitgebreide menustructuren vermijden. Op deze manier wordt het systeem geschikt voor een ruim publiek, zowel voor aparte bezoekers als voor gidsen, die flexibel moeten kunnen inspelen op de interesses en vragen van de groep die ze begeleiden. Bezoekers die graag bepaalde digitale informatie thuis willen inkijken en uitprinten kunnen dit via het invoeren van hun email-adres. Via email ontvangt de bezoeker een URL-link met code en krijgt hij toegang tot de informatie, die hij als interessant heeft aangeduid, via de projectwebsite. Het interactieve verhalensysteem moet toelaten een rijke waaier van multimedia-elementen te integreren (beelden, animated GIFs, Flash animaties, video-sequenties, interactieve panorama's en objecten). De hardware (zie boven) moet aangepast zijn aan de vereiste rekenkracht van de software (indien nodig moeten specifieke video-kaarten voldoen aan de geldende industriestandaarden). De software moet voldoende robust en bugvrij zijn, en zal aan uitgebreide testing worden onderworpen. Er moet een degelijk onderhouds- en upgradeplan voorzien worden voor de te verwachten levensduur van de computer. Het operating system van de computer moet het uitschakelen en aanschakelen met timer ondersteunen, en moet de nodige beveiliging hebben bij herstart na stroompannes. De multimediasoftware moet beveiligd zijn tegen systeemfouten en blokkeren van de software (bijv. onder de vorm van een hardware of software watchdog die de computer herstart bij fouten). De multimediasoftware wordt netjes afgesloten bij het uitschakelen 's nachts, en start automatisch op bij het opstarten van de computer 's morgens. De hardware is zodanig opgesteld dat eenvoudige servicing mogelijk is door gekwalificeerd personeel.



enkele voorbeelden: tijdsvenster te Ename en infokiosk in Natuurgebied te Valkenburg, Nederland



Tijdsvenster: 5 mensen doen hun verhaal



ecologische staaikaart:
ecologische uitleg op wetenschappelijke en kunstige wijze